29è FESTIVAL de MÚSIQUES de TORROELLA de MONTGRÍ

Del 17 de juliol al 26 d'agost de 2009

Membre de l'Associació Europea de Festivals
Declarat Festival Estratègic per la Generalitat de Catalunya

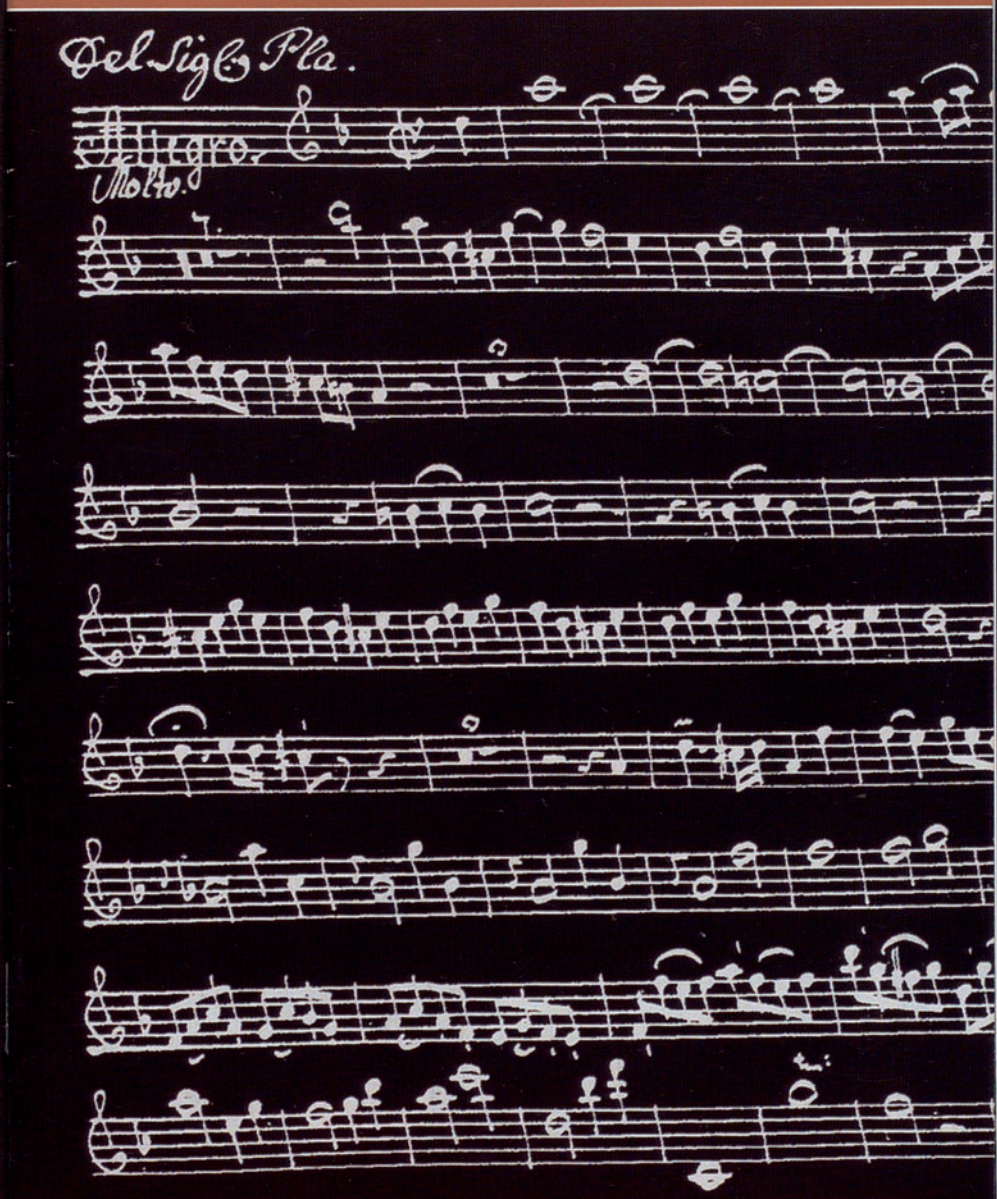

Manuscrit d'una obra dels germans Pla

Amb la col·laboració de:

CAIXA CATALUNYA
OBRA SOCIAL

Darrere d'aquest edifici hi ha cultura.
Darrere d'aquest edifici hi ha una Obra Social.

La Pedrera de CAIXA CATALUNYA

Vine a visitar-nos:

Exposició permanent que permet conèixer:

- l'Espai Gaudí
- el Pis de La Pedrera de Caixa Catalunya
- el terrat

La Pedrera de Caixa Catalunya. Passeig de Gràcia, 92.
Informació al 902 400 973. obrasocial.caixacatalunya.com

CAIXA CATALUNYA
OBRA SOCIAL

ACCIONS SOCIALS CULTURA INVESTIGACIÓ MEDI AMBIENT

Concert

07

Dijous 13 d'agost

22.00 h / Església

DE LA CANÇÓ ALEMANYA I CATALANA A L'ÒPERA ITALIANA

KATARINA JOVANOVIC, soprano

NIGEL FOSTER, piano

Richard Strauss: 6 *lieder* / **Frederic Mompou**: *5 melodies sobre texts de Paul Valéry* / **Giuseppe Verdi**: *Ecco l'orrido campo... Ma dall'arido stelo divulsa* (de l'òpera *Un ballo in maschera*) / *Mia madre... Piangea cantando* / *Ave Maria* (de l'òpera *Otello*) / *Tacea la notte placida* / *Di tale amor che dirse* (de l'òpera *Il Trovatore*)

KATARINA JOVANOVIC

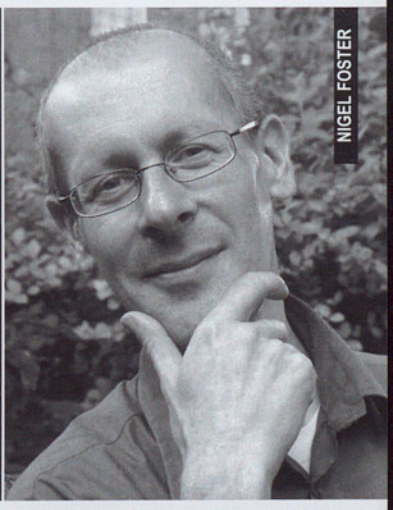

NIGEL FOSTER

Programa

Primera part

R. Strauss: (1864-1949)

6 *lieder*

Allerseelen
Ständchen
Ruhe meine Seele
Schlechttes Wetter
Befreit
Cacilie

F. Mompou: (1893-1987)

Cinc melodies sobre textos de Paul Valéry

-La fausse morte
-L'insinuant
-Le vin perdu
-Le sylphe
-Les pas

Segona part

G. Verdi:

Ecco l'orrido campo... Ma dall'arido stelo divulsa (de l'òpera *Un ballo in maschera*)

Mia madre... Piangea cantando (de l'òpera *Otello*)

Ave Maria (de l'òpera *Otello*)

Tacea la notte placida (de l'òpera *Il Trovatore*)

Di tale amor che dirse (de l'òpera *Il Trovatore*)

Comentari del programa

Richard Strauss va iniciar i cloure la seva vida musical component *lieder.* El muniquès estimava aquesta forma com ningú entre els seus contemporanis, fins al punt que era capaç de fixar-se en un text poc traçut (del qual li podien fer gràcia només un parell de versos) per musicar-lo sublimment, com si l'hagués escrit el mateix Goethe. Els dos primers *lieder* d'aquest programa, *Allerseelen* (Op. 10) i *Ständchen* (Op. 17), són una mostra impecable d'aquest hàbit. El primer va ser compost el 1883, ressuscitant de l'oblit al funcionari i poeta amateur Hermann von Gilm; el segon s'acaba el 1887, amb un text també prescindible d'Adolf Friedrich von Schack. Els crea un Strauss de 21 anys que es troba a punt d'abandonar Meiningen per ser el tercer director de l'Òpera de la Cort de Munic i necessita ordir composicions que li donin fama. Tanmateix, quan escriu l'Opus 17, Strauss ja ha presentat amb èxit la *Segona Simfonia* i la fantasia *Aus Italien*, i no és ni molt menys un desconegut, però la seva música encara flirteja amb el romanticisme tardà, com mostra perfectament la forma tripartida d'aquestes peces. No obstant, hi sentirem detalls (la sobtada transició a Do menor de la segona estrofa d'*Allerseelen,* absolutament corglaçadora!) que esdevindran típics del cromosoma musical de l'Strauss més autèntic.

Ruhe, meine Seele (Op. 27), per exemple, avança directament cap al compositor que explota el seu geni liederístic als incomparables *Vier letzte Lieder.* Strauss l'escriu el 1894 com a regal de noces per la seva dona Pauline de Ahna; l'entrada en *pianissimo* de la veu després dels primers acords ombrívols, el to misteriós de la peça, etc. podrien situar el *lied* al bell mig de qualsevol de les òperes posteriors del compositor, sense cap estranyesa. La comparança no és casual, escrita originalment per a piano i veu, Strauss l'orquestrà tot just quan acabava *Im Abendrot,* el 1948. Com passa en aquest extraordinari *lied* i els seus tres famosos companys, el clímax motívic de la peça arriba amb la paraula *Not* (al verset "*Bringen Herz und Hirn in Not*"); a banda, aquest text de Henckell i el posterior, d'Eichendorf, mostren moltes concomitàncies temàtiques (l'ànima angoixada del poeta, la mort com el descans merescut del sofrent...) que no són fruit de l'atzar. Unes coincidències que han portat a experts straussians ben il·lustres com Timothy L. Jackson a afirmar que el compositor havia reorquestrat *Ruhe* amb la intenció de programar-la habitualment amb els seus quatre últims *lieds.* La discussió no és només acadèmica, perquè mostraria un Strauss conscient d'anar teixint una obra orgànica, sense cap trencament brusc, com s'ha tendit a insinuar a arrel de l'òpera *Salome.*

Després del *lied Schlechtes Wetter*, un pèl anecdòtic, el programa continua

amb dos dels *lieds* més bonics d'Strauss, *Befreit i Cäcilie*, expressament pensats per la veu de Pauline i d'una temàtica volgudament sentimental. Aquesta anècdota és de les poques coses que els lliga, si em permeteu la banalitat, amb les *Cinc melodies amb text de Paul Valéry* del nostre Frederic Mompou, un seguit de *lieds* que el compositor dedicà a la seva dona, la reconeguda pianista i pedagoga Carme Bravo. Ella mateixa n'explicà la gènesi a Jaume Comellas; *"Quan a París en Mompou estava de moda, va assistir a un sopar a casa d'una d'aquelles famílies aristocràtiques, en què homenatjaven Paul Valéry amb motiu d'haver ingressat a l'Institut de França. I el van fer tocar algunes peces al piano, una de les quals va ser Charmes. Paul Valéry se li va acostar per preguntar-li si s'havia inspirat en un poema seu titulat Charmes. I ell li va respondre, sufocat, però sincer com sempre, sense cap mena de diplomàcia, que no, que l'origen eren els karma, o sigui les formes d'encantament hindú. I aleshores en Mompou li va dir que esperava que algun dia compondria cançons sobre temes seus. I ho va complir quan ja era molt gran, a vuitanta anys. Ho havia intentat abans, però no se n'havia sortit."*

Efectivament, les cançons de Valéry es van estrenar –en versió orquestral- el 17 d'octubre de 1973, havien estat escrites un any abans, però pensades durant tota una vida. El mateix compositor les comentà llavors, però en donà poques claus... *"No resulta nada cómodo para el autor hablar de su propia obra, y mayormente en mi caso, por lo poco que me siento a los análisis técnicos. Sólo puedo decir: aquí están estas nuevas canciones, de las que me siento satisfecho, y que sin pretender alcanzar aquella perfección a la que uno aspira, puedo exclamar, como decimos en catalán: Déu n'hi do!."* La farem, doncs, nosaltres. Estilísticament, els *lieds* que sentirem no difereixen excessivament d'algunes peces ben primerenques del compositor, com ara la popular *Música Callada* per a piano, una obra amb molts fragments també inspirats en imatges del poeta Valéry. Tampoc difereix de les seves primeres cançons (penso per exemple en el cicle *Hora Grisa*, de 1915), que han begut de la influència del melodisme de Fauré i Debussy pel que fa a la unitat tonal i el gust pels interludis del piano. Mompou, com sabem, sempre va ser fidel a la seva estètica afrancesada-catalana (coneixem la seva al·lèrgia al germanisme que acabem d'escoltar justament als *lieder* de Strauss). Així es va mantenir tota la vida i, *Déu n'hi do* quin resultat.

L'últim viratge estilístic d'aquesta nit ens porta a un dels genis indiscutibles de l'art operístic, Giuseppe Verdi, amb un reguitzell d'àries paradigmàtiques de la seva *teca* musical, absolutament adients per una

soprano lírica amb tints dramàtics que no tingui por a disparar aguts amb impunitat. Les peces que sentirem provenen del Verdi més madur (totes elles són escrites a partir 1836) i mostren la predilecció per l'estètica gòtica i la passió desenfrenada del compositor de Busetto, encarnada majoritàriament en personatges femenins. *Ecco l'orrido campo,* del segon acte d'*Un Ballo in Maschera,* n'és un exemple paradigmàtic. La canta Amelia, l'esposa del noble Renato, que s'ha dirigit a un camp on s'executen criminals per recollir unes herbes curatives a petició de la bruixa Ulrica. Si les pren, li ha dit, oblidarà l'amor indecent que sent pel rei Riccardo, de qui el seu marit és conseller (i futur assassí). L'ària té moments inoblidables, especialment el seu final, quan –als versets *Deh! mi reggi, m'aïta o Signor Risolleva il mio povero cor-* s'obliga a la soprano a atacar un do natural amb fortíssim des d'una escala ascendent molt apianada. Tampoc està per gaires alegries Desdemona quan interpreta el seu famós *Ave Maria* (és normal; l'estan a punt d'estrangular...) una extraordinària pregària en la qual la cantant té el repte d'apianar la veu durant quasi tota l'ària sense que aquesta perdi textura (sentiu la genialitat verdiana als versets *Per noi, per noi tu prega, prega sempre e nell'ora della morta nostra* i el filat de veu de l'últim *Ave... Amen!).*

Ho tindrà un pèl millor Leonora amb *Tacea la morte placida,* l'esplèndida cavatina que inicia la particel·la de la soprano d'*Il Trovatore,* una de les òperes més interpretades del repertori operístic occidental. L'ària és dificilíssima, per la seva contínua excursió a la zona del *passaggio* i per l'agut final de la *cavaletta.* Al text, Leonora explica com un trobador anònim (que lluita amb armadura negra) l'ha captivada en les últimes justes que s'han celebrat al seu castell. Com sabrem després, Manrico serà aquest valent trobador que –a banda de cantar com els àngels- destacarà per la seva valentia i ardidesa. Si em permeteu la comparança un pel *txusquera,* Katerina Jovanovic sembla tenir també aquesta qualitat, essencial a un cantant que vulgui emocionar amb l'art vocal. Com hem apuntat, aquest no és només un programa de dificultats tècniques evidents, sinó un repte idiomàtic i estilístic per a qualsevol soprano que es presti, ple de viratges i canvis radicals. Caldrà veure si guanya aquesta justa avui, perquè la valentia –en música- s'ha de traduir en un bon so. Esperem que la soprano tingui més sort que les heroïnes verdianes i retrobi al cel amb la pau impregnada als *lieder* de Strauss. Com dirien els cursis, que tinguin bon concert.

Bernat Dedéu

Currículums

KATARINA JOVANOVIC, soprano

Katarina Jovanovic inicià la seva carrera internacional després d'haver aconseguit l'any 2000, el primer premi, per unanimitat, al Concurs Internacional Montserrat Caballé, i també el Premi especial del públic.

L'octubre de 2001 va ser finalista del Concurs Plácido Domingo "Operalia", a Washington.

La seva carrera a l'òpera començà al Teatre Rex de Belgrad, amb el paper de Bastienne a *Bastien i Bastienne* de Mozart. Participà després en els papers d'El Trujaman a *El retablo del maese Pedor* de Manuel de Falla, el paper principal a *Suor Angelica* de Puccini, la Comtessa Almaviva a *Les Noces de Fígaro* de Mozart, i també a *Pierrot Lunaire* de Schoenberg.

El 1999, Katarina comença a estudiar a la cèlebre Guildhall School of Music and Drama de Londres, a la classe de Rudolf Piernay. Compagina els seus estudis a la Guildhall School of Music and Drama, amb la interpretació d'extractes d'òperes: *Don Giovanni, Roméo et Juliette, Linda di Chamonix, Eugène Onéguine* al Linbury Studio la Royal Opera House. Interpreta el paper de Lia a *L'Enfant Prodigue* de Debussy i ofereix en primícia mundial el paper de Bernadette a *Going into Shadows* d'André Schulz.

Entre els papers que ha interpretat trobem: *La Traviata* a la Grange Park Opera sota la direcció de Mark Shanahan (més de 20 representacions) i també a l'Òpera Nacional de Belgrad; Amelia a *Le Bal masqué*, Tatiana a

Eugène Onéguine, Marguerite a *Faust*, Leonora a *Le Trouvère* de Verdi a Belgrad; entre 2003 i 2008 interpretà Lina a *Stiffelio* de Verdi sota la direcció de Juan Gibbons, posada en escena per Martín Lloyd Evans, Mimi sota la batuta de Dominic Wheeler, posada en escena per Jamie Hayes, Maddalena a *Andrea Chenier* d'Umberto Giordano sota la direcció de Peter Robinson, posada en escena per Martín Lloyd Evans i Leonora a *El Trobador* sota la direcció de Brad Cohen, posada en escena per la Holland Park Opéra de Londres.
El 2006 i 2007 va interpretar el paper de Norma de Bellini al Teatre Nacional Serbi a Novi Sad, posada en escena per Nebojsa Bradic i dirigida per Deixen Savic; el 2006, 2007 i 2008 interpretà a Donna Anna a *Don Giovanni* de Mozart a l'Òpera Faber de Portugal, sota la direcció d'Steve Higgins, i posada en escena per John Ramster, al Palacio de Ajuda de Lisboa sota la direcció de Jacques Pommier, així com per BITEF a Belgrad sota la direcció de Premil Petrovic, posada en escena de Bojana Cvejic. El 2008, interpretà el paper d'Aïda a la Pretòria State Opéra a Àfrica del sud.

Katarina Jovanovic és molt activa concertísticament i posseix un gran repertori de lied, melodies i oratoris. Ha fet recitals al Wigmore Hall, al Queen Elizabeth Hall i a la Purcell Room de Londres, a la Sala Gaveau, al Théâtre des Champs Elysées, a la Cigale a París, al Festival Castell de Peralada, a la Catedral d'Algorta de Bilbao (en substitució de Renata Scotto), al Festival Narcís Yepes, al Flâneries Musicales d'Eté de Reims, al MIDEM -, Cannes, al Felicja Blumental Festival Tel Aviv, a Tolosa, Avinyó, al Bemus Festival Belgrad, a Barcelona, Madrid, Dublín, Luxemburg, Clermont-Ferrand, Limoges, Aigues-Mortes, Ren, Lila, Nantes...

Ha cantat sota la direcció de Jean-Claude Casadesus, David Porcelijn, Alexander Rahbari, Mark Shanahan, Edmond Colomer, Isaac Karabchevsky, Jacques Mercier, Thomas Rösner, Peter Robinson, Pascal Rophé, Kaspar Zehnder, Brad Cohen, Steve Higgins, John Gibbons... i ha col·laborat amb el pianista Nigel Foster. En els darrers 5 anys ha interpretat i enregistrat l'*Stábat Mater* de Dvorak amb l'Orquestra del RTVE de Madrid, sota la direcció d'Alexandre Rahbari, amb el cèlebre baríton Peter Mikulas. Va interpretar àries de concert de Mozart amb la St. George's Strings de Belgrad en motiu del seu 10è aniversari, amb el pianista Alexandre Madzar.

Va interpretar el mateix programa amb el Conjunt Orquestal de París sota la direcció d'Edmundo Colomer a Reims, el 2004. El 2003, interpretà la *Messe Glagolitique* de Janacek amb l'Orquestra Nacional de Lille sota la

direcció de Jean-Claude Casadesus i al Théâtre des Champs Elysées de París, i al Palau de la Música de Barcelona amb Thomas Rösner. També ha interpretat el *Rèquiem* de Dvorak sota la direcció d'Emil Tabakov a Avinyó, les *Nuits d'Eté* de Berlioz (en substitució de Véronique Gens), amb Isaac Karabchevsky i l'Orquestra Nacional dels Països del Loira, *The Kingdom* d'Elgar a Snape Maltings, *Poèmes pour Mi* de Messiaen, sota la direcció de Jacques Mercier a Madrid, a Luxemburg, a Saarbrücken i a Dublín, el *Rèquiem* de Verdi amb l'Orquestra Filharmònica de Belgrad i Peter Robinson, els *Quatre derniers lieder* d'Strauss amb Pascal Rophé, el *Rèquiem* i *La Messe du Couronnement* de Mozart, amb el Collegium Instrumentale Brugensis a la Basílica Saint-Rémi de Reims, la *Messe en Ut* de Mozart al BEMUS Festival de Belgrad, pel concert d'Any Nou, marcant l'inici de Sibiu (Romania) com a Capital Europea de la Cultura 2007. L'abril de 2006 cantà amb Montserrat Caballé al Sava Centre de Belgrad.

El juliol de 2002, en ocasió del seu concert a les Flâneries Musicales d'Eté de Reims, enregistrà el seu primer CD per a Transart Live. En aquest concert interpretà amb Bruno Fontaine, lieders d'Strauss, Brahms i Schubert.

Katarina ha participat en classes magistrals amb Graham Johnson pel "The Young Songmakers Almanach" a Londres i amb Robin Bowman a Niça.

Com a membre de l'Steans Institute for Young Artists al Ravinia Festival –USA-, Katarina participà, durant l'estiu de 2002, en classes magistrals amb Dimitri Hvorostovky, Håkan Hågegard, Thomás Quasthoff, Christoph Eschenbach, Malcolm Martineau, Benita Valente, Margo Garett, Martín Katz, Pierre Vallet, Tom Muraco i Rudolf Piernay.

Estudia actualment amb Janice Chapman, cèlebre professora de cant de Londres.

Katarina va participar en diverses emissions per a la televisió i la ràdio de Sèrbia i França, concretament el novembre de 2000 per ART, a la gravació de l'emissió "Stars von Morgen" presentada per Montserrat Caballé. També va enregistrar diversos concerts a París, Cannes i Reims per a la MEZZO el 2003 i 2004, que són emesos regularment.

Ha estat nomenada Revelació Estrangera de les Victòries de la Música clàssica el 2003 i 2004 .

L'abril de 2003, l'Associació d'Intèrprets de Música Clàssica li va concedir el premi de Jove artista de l'any.

Des de febrer de 2008 Katarina Jovanovic té una plaça de professora convidada de cant a l'Acadèmia de Música de Belgrad, on ella va començar els seus estudis de cant el 1993. És la professora de cant més jove nomenada mai a l'Acadèmia de Música de Belgrad. Entre els seus nombrosos projectes trobem: *Sulamith* de Jan van Gilse amb l'Orquestra de RTVE a Madrid sota la direcció de David Porcelijn; diversos recitals: per a l'obertura del London Song Festival amb Nigel Foster, per a l'Assemblea Internacional de Compositors a Belgrad, a Versalles amb Marcela Roggeri, *Messe Glagolitique* a Dublín amb la RTE Orquestra sota la direcció d'Andreas Delfs, *Clovis et Clotilde* amb l'Orquestra Nacional de Lila sota la direcció de J. C. Casadesus, etc.

Actualment, Katarina Jovanovic viu a París.

NIGEL FOSTER, piano

Nigel Foster va néixer a Londres i va estudiar piano a la Royal Academy of Music i a la Guildhall School of Music and Drama. Els seus professors van ser Roger Vignoles, Graham Johnson i Iain Burnside. En ambdós centres, tant a l'Acadèmia com a la Guildhall va guanyar tots els premis i guardons existents en acompanyament de piano, des de llavors està designat soci de la Royal Academy of Music.

Nigel gaudeix d'una intensa activitat concertística. Ha actuat amb cantants com Sergei Leiferkus, Philip Langridge, Sarah Walker, Roderick Williams, Ian Partridge, Neil Jenkins, Jeremy Huw Williams, Catherina Broderick, Yvonne Kenny, Stephen Varcoe i Jane Manning, i amb instrumentistes com la violinista Madeline Mitchell. Ha actuat als principals centres musicals britànics com el Wigmore Hall, el South Bank Centre, la Royal Opera House Covent Garden (Crush Room), la plaça St. John Smith de Londres i al St. David's Hall de Cardiff.

Nigel ha actuat arreu d'Europa: França, Itàlia, Alemanya, l'Estat espanyol, Portugal, Bèlgica, els Països Baixos i Grècia; a Àsia (Japó, Malàisia), Nova Zelanda i Amèrica (Estats Units, Colòmbia). Ha estat retransmès per la BBC Radio 3, Classic FM al Regne Unit i també a les televisions francesa, galesa i grega.

Nigel és el fundador, el director i el pianista del Festival de la Cançó de Londres, un esdeveniment anual que promou el repertori de la cançó. El Festival 2008 va oferir recitals de Sergei Leiferkus, Roderick Williams i Steohen Varcoe. El Festival 2009 es dedicarà al repertori lieder; vegeu més detalls a www.londonsongfestival.org.

En els seus anys de formació Nigel va actuar pel Graham Johnson's Songmakers' Almanac, amb The Park Lane Group i diverses companyies d'òpera com la Glyndebourne. Nigel ha treballat amb directors com Sir John Eliot Gardiner i Sir Georg Solti, i ha actuat amb cantants com Renee Fleming, Angela Gheorghiu i Roberto Alagna. Va treballar estretament amb Sarah Walker al departament vocal de la Guildhall School of Music and Drama. Els interessos musicals de Nigel s'estenen des del barroc fins a la música contemporània, tot i que la seva principal passió és el repertori de cançons. Ha estrenat obres de compositors importants com John Metcalf, Alun Hoddinott, Richard Causton, Julian Philips, Edward Rushton i Huw Watkins.

Els seus enregistraments inclouen diversos discos de música contemporània i antologies de les cançons d'Alun Hoddinott i Mansel Thomas amb Jeremy Huw Williams pel segell Sain i col·leccions de cançó anglesa amb Stephen Varcoe. Ha participat en la banda sonora de la pel·lícula francesa *L'Homme est une Femme comme les Autres.*

PER A MÉS INFORMACIÓ, CONSULTEU EL WEB

www.festivaldetorroella.com

PROPER CONCERT

Divendres 14 d'agost
22.00 h / Església parroquial de Sant Genís

UNA NIT DE MÚSICA TXECA

CZECH NATIONAL SYMPHONY ORCHESTRA
JAN CHALUPECKÝ, director
MICHAL KANKA, violoncel

Bedřich Smetana: *El Moldava* (del cicle simfònic *La meva pàtria*) / **Antonin Dvorâk**: *Concert per a violoncel i orquestra, op. 53 / Simfonia núm. 9, op. 95, del nou món*

CATALAN! MUSIC

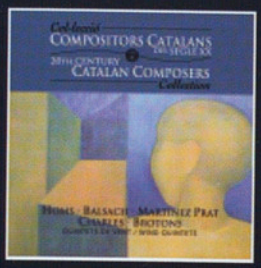

COMPOSITORS CATALANS
S.XX - QUINTETS DE VENT
Homs, Balsach, Martínez, Prat, Charles, Brotons

JORDI CERVELLÓ
OBRA PER A PIANO
José Enrique Bagaria

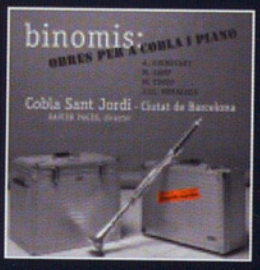

OBRES ORIGINALS PER A COBLA I PIANO
Guinovart, Camp, Timón, Moraleda. Cobla Sant Jordi

COMPOSITORES CATALANES
Freixas, Karr, Güell, ...
M.T .Garrigosa, soprano
H. Bergander, piano

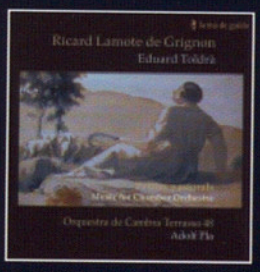

R. LAMOTE DE GRIGNON / EDUARD TOLDRÀ
Orquestra de Cambra Terrassa 48. Adolf Pla

GRACIÀ TARRAGÓ
OBRES PER A GUITARRA
Jaume Torrent

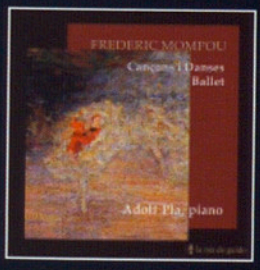

FREDERIC MOMPOU:
Cançons i Danses, Ballet
Adolf Pla, piano

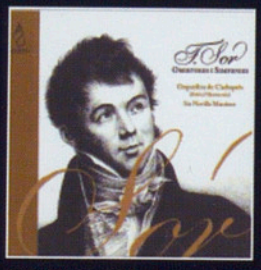

FERRAN SOR
OBERTURES I SIMFONIES
Orquestra de Cadaqués
Sir Neville Marriner

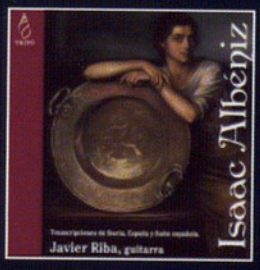

ISAAC ALBÉNIZ
LA GUITARRA SOÑADA
Javier Riba

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Indústries Culturals

Organitza:

Emissores oficials del Festival:

Col·laboren:

Patrocinen:

Ajuntament de Torroella de Montgrí

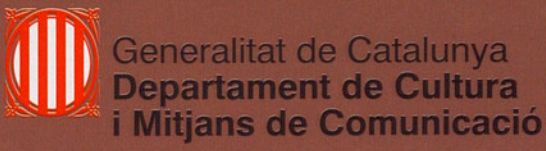

Disseny: Giralt-Miracle Associats SL. Realització: Isabel Giraldo

Textos CONCERT 7

DE LA CANÇÓ ALEMANYA I CATALANA A L'ÒPERA ITALIANA

KATARINA JOVANOVIC, soprano
NIGEL FOSTER, piano

Richard Strauss: 6 lieder / **Frederic Mompou**: *5 melodies sobre texts de Paul Valéry* / **Giuseppe Verdi**: Àries *Ecco l'orrido campo* / *Ma dall'arido stelo divulsa* (de l'òpera *Un ballo in maschera*) / Àries *Mia madre... Piangea cantando* / *Ave Maria* (de l'òpera *Otello*) / Àries *Tacea la notte placida* / *Di tale amor che dirse* (de l'òpera *Il Trovatore*)

Allerseelen
Hermann von Gilm zu Rosenegg
(1812-1864)

Stell auf den Tisch die duftenden
Reseden,
Die letzten roten Astern trag herbei,
Und laß uns wieder von der
Liebe reden,
Wie einst im Mai.

Gib mir die Hand, daß ich sie
heimlich drücke
Und wenn man's sieht, mir ist es
einerlei,
Gib mir nur einen deiner süßen
Blicke,
Wie einst im Mai.

Es blüht und funkelt heut auf
jedem Grabe,
Ein Tag im Jahr ist ja den Toten
frei,
Komm an mein Herz, daß ich
dich wieder habe,
Wie einst im Mai.

Tots Sants
Hermann von Gilm zu Rosenegg
(1812-1864)

Deixa a la taula els marduixins
fragants,
porta els darrers àsters vermells,
i tornem a parlar d'amor,
com temps enrere, al maig.

Dóna'm la mà, que et premeré
en secret;
i si algú ens veu, no em farà res.
Dóna'm només el dolç esguard,
com temps enrere, al maig.

Avui treu flor i olor cada
sepulcre;
un dia a l'any els morts són
lliures.
Vine'm al cor, que et pugui haver
de nou,
com temps enrere, al maig.

Ständchen
Adolf Friedrich, Comte von
Schack (1815-1894)

Mach auf, mach auf, doch leise
mein Kind,
Um keinen vom Schlummer zu
wecken.
Kaum murmelt der Bach, kaum
zittert im Wind
Ein Blatt an den Büschen und
Hecken.
Drum leise, mein Mädchen, daß
nichts sich regt,
Nur leise die Hand auf die Klinke
gelegt.
Mit Tritten, wie Tritte der Elfen so

Serenata
Adolf Friedrich, Comte von
Schack (1815-1894)

Obre, obre, bonica, però amb
compte,
no fos que es despertés algú del
son.
El rierol ni menys mormola, el
vent
quasi no bressa fulla en bosc o
tanca.
Compte, noieta, que no res es
mogui,
només posa la mà, suau, al pom.
Amb passos tan suaus com els
dels elfs

sacht,
Die über die Blumen hüpfen,
Flieg leicht hinaus in die
Mondscheinnacht,
Zu mir in den Garten zu
schlüpfen.
Rings schlummern die Blüten am
rieselnden Bach
Und duften im Schlaf, nur die
Liebe ist wach.

Sitz nieder, hier dämmert's
geheimnisvoll
Unter den Lindenbäumen,
Die Nachtigall uns zu Häupten soll
Von unseren Küssen träumen,
Und die Rose, wenn sie am
Morgen erwacht,
Hoch glühn von den
Wonnenschauern der Nacht

en caminar damunt les flors,
vola lleugera endins la nit de
lluna
i esmuny-te fins a mi, al jardí.
Dormen entorn les flors vora el
riuet,
en son fragant; només vetlla
l'amor.

Seu; es fa fosc aquí,
misteriosament,
sota els til·lers,
el rossinyol a les altures
somiarà els nostres petons,
i la rosa al matí quan es desperti
cremarà dels prodigis de la nit.

Ruhe, meine Seele!
Karl Friedrich Henckell (1864-
1929)

Nicht ein Lüftchen regt sich leise,
sanft entschlummert ruht der
Hain;
durch der Blätter dunkle Hülle
stiehlt sich lichter Sonnenschein.

Ruhe, ruhe, meine Seele,
deine Stürme gingen wild,
hast getobt und hast gezittert,
wie die Brandung, wenn sie
schwillt.

Diese Zeiten sind gewaltig,
bringen Herz und Hirn in Not—
ruhe, ruhe, meine Seele,
und vergiß, was dich bedroht!

Reposa, ànima meva!
Karl Friedrich Henckell (1864-
1929)

Ni un ventet suau es mou,
dolçament dormita el bosc;
pel fosc dosser del fullatge
s'esmuny la claror del sol.

Reposa, sí, ànima meva,
els teus torbs s'han fet més
aspres,
han rugit i tremolat
com les ones en trencar.

Aquests temps són poderosos
duent dol a cor i ment;
reposa, sí, ànima meva,
i oblida tota amenaça.

Schlechtes Wetter
Heinrich Heine (1797-1856)

Das ist ein schlechtes Wetter,
Es regnet und stürmt und schneit;
Ich sitze am Fenster und schaue
Hinaus in die Dunkelheit.

Da schimmert ein einsames
Lichtchen,
Das wandelt langsam fort;
Ein Mütterchen mit dem
Laternchen
Wankt über die Straße dort.

Ich glaube, Mehl und Eier
Und Butter kaufte sie ein;
Sie will einen Kuchen backen
Für's große Töchterlein.

Die liegt zu Hause im Lehnstuhl
Und blinzelt schläfrig ins Licht;
Die goldnen Locken wallen
Über das süße Gesicht.

Un temps esgarrifós
Heinrich Heine (1797-1856)

Fa un temps esgarrifós:
plou, fa tempesta i neva;
jo sec a la finestra
i guaito la tenebra.

Veig una llum soliua
que avança a poc a poc;
una àvia amb un fanal
travessa el carreró.

Em sembla que ha comprat
farina, ous i mantega;
són per coure una coca
per a la filla gran.

Que a casa, a la butaca,
parpelleja, ensonyada;
els rínxols d'or li onegen
damunt el rostre dolç.

Befreit
Richard Dehmel (1863-1920)

Du wirst nicht weinen. Leise
Wirst du lächeln und wie zur
Reise
Geb' ich dir Blick und Kuß zurück.
Unsre lieben vier Wände, du hast
sie bereitet,
Ich habe sie dir zur Welt
geweitet;
O Glück!

Dann wirst du heiß meine Hände
fassen
Und wirst mir deine Seele
lassen,
Läßt unsern Kindern mich
zurück.

Alliberament
Richard Dehmel (1863-1920)

No ploraràs. Dolçament
somriuràs, i talment per a un
viatge
et tornaré un esguard i un bes.
Els nostres dolços quatre murs,
tu els has alçat,
jo per a tu n'he fet el món,
oh joia!

Llavors m'agafaràs les mans
i l'ànima em confiaràs,
i em deixaràs pels nostres fills.
Tu m'has donat tota la teva vida,
jo els la vull retornar,
oh joia!

Du schenktest mir dein ganzes
Leben,
Ich will es ihnen wieder geben;
O Glück!

Es wird sehr bald sein, wir
wissen's beide,
Wir haben einander befreit vom
Leide,
So geb' ich dich der Welt zurück!
Dann wirst du mir nur noch im
Traum erscheinen
Und mich segnen und mit mir
weinen;
O Glück!

Serà molt aviat, ho sabem prou,
ens entrealliberàvem del dolor,
i així et retorno al món!
Ja sols en somnis m'apareixeràs,
per beneir-me i per plorar amb
mi,
oh joia!

Cäcilie
Heinrich Hart (1855-1906)

Wenn du es wüßtest,
Was träumen heißt von
brennenden Küssen,
Von Wandern und Ruhen mit der
Geliebten,
Aug in Auge,
Und kosend und plaudernd,
Wenn du es wüßtest,
Du neigtest dein Herz!

Wenn du es wüßtest,
Was bangen heißt in einsamen
Nächten,
Umschauert vom Sturm, da
niemand tröstet
Milden Mundes die kampfmüde
Seele,
Wenn du es wüßtest,
Du kämest zu mir.

Wenn du es wüßtest,
Was leben heißt, umhaucht von
der Gottheit
Weltschaffendem Atem,
Zu schweben empor,

Cecília
Heinrich Hart (1855-1906)

Si tu sabessis
què vol dir somiar besos ardents
i passeig i repòs amb l'estimada,
els ulls als ulls,
i acaronar-se i xiuxiuar,
si tu ho sabessis,
el teu cor cediria!

Si tu sabessis
què vol dir tremolar en nits
solitàries,
en tempesta, i ningú per
confortar-te
amb mots gentils l'ànima lassa
del combat,
si tu ho sabessis, vindries amb
mi.

Si tu sabessis
què vol dir viure endut per l'alè
creador
cap amunt, transportat
vers les sublims altures,

lichtgetragen,
Zu seligen Höhn,
Wenn du es wüßtest,
Du lebtest mit mir!

si tu ho sabessis, viuries amb
mi!

Cinq mélodies sur des poèmes de Paul Valéry
Paul Valéry (1871-1945)

Cinc cançons sobre textos de Paul Valéry
Paul Valéry (1871-1945)

La fausse morte

Humblement, tendrement, sur le tombeau charmant,
Sur l'insensible monument,
Que d'ombres, d'abandons, et d'amour prodiguée,
Forme ta grâce fatiguée,
Je meurs, je meurs sur toi. Je tombe et je m'abats,
Mais à peine abattu sur le sépulcre bas,
Dont la close étendue aux cendres me convie,
Cette morte apparente, en qui revient la vie,
Fremît, rouvre les yeux,
m'illumine et me mord,
Et m'arrache toujours une nouvelle mort
Plus précieuse que la vie!

La falsa morta

Humilment, tendrament, a la tomba encisera,
a l'insensible monument,
quin munt d'abandons, d'ombres,
i d'amor prodigat,
forma la teva gràcia fatigada,
moro, damunt teu moro. Em desplomo i m'abato,
però a penes caigut sobre el sepulcre baix
que amb el seu clos estès em convida a les cendres,
aquesta aparent morta, en qui revé la vida,
fremeix, reobre els ulls,
m'il·lumina, em mossega
i m'arrenca tothora una mort nova
més preciosa que la vida!

L'insinuant

O Courbes, méandre,
Secrets du menteur,
Est-il art plus tendre
Que cette lenteur?

Je sais oú je vais,
Je t'y veux conduire,
Mon dessein mauvais
N'est pas de te nuire...

L'insinuant

Oh Corbes, meandre,
secrets del falsari,
hi ha cap art més tendra
que tal lentitud?

Jo sé allà on vaig,
i t'hi vull portar,
el meu mal intent
no és de fer-te mal...

(Quoique souriante
En pleine fierté,
Tant de liberté
La désoriente!)

O Courbes, méandre,
Secrets du menteur;
Je veux faire attendre
Le mot le plus tendre.

(Bé que somrient
en plena altivesa,
tanta llibertat
la desorienta!)

Oh Corbes, meandre,
secrets del falsari;
jo vull fer esperar
el mot més tendre.

Le vin perdu

J'ai, quelque jour, dans l'Océan
(Mais je ne sais plus sous quels cieux),
Jeté, comme offrande au néant,
Tout un peu de vin précieux...

Qui voulut ta perte, ô liqueur?
J'obéis peut-être au devin?
Peut-être au souci de mon coeur,
Songeant au sang versant le vin?

Sa transparence accoutumée
Après une rose fumée
Reprit aussi pure la mer…

Perdu ce vin, ivres les ondes!...
J'ai vu bondir dans l'air amer
Les figures les plus profondes…

El vi perdut

He, un dia o altre, a l'Oceà
(ja no sé pas sota quin cel),
llançat, com ofrena al no res,
una mica de vi preciós…

Qui volgué perdre't, o licor?
Potser obeïa l'endeví?
Potser la inquietud del cor,
pensant en sang en vessar el vi?

La transparència acostumada
després d'un torterol rosat
tan pura reprenia el mar…

Perdut el vi, èbries les ones!…
He vist saltar dins l'aire amarg
les més fondes de les figures…

Le sylphe

Ni vu ni connu
Je suis le parfum
Vivant et défunt
Dans le vent venu!

Ni vu ni connu,
Hasard ou génie?
À peine venu
La tâche est finie!

El silf

Ni vist ni sabut
jo sóc el perfum
vivent i difunt
en el vent vingut!

Ni vist ni sabut,
atzar o bé geni?
A penes vingut
la tasca és finida!

Ni lu ni compris?
Aux meilleurs esprits
Que d'erreurs promises!

Ni vu ni connu,
Le temps d'un sein nu
Entre deux chemises!

Ni llegit ni entès?
A les millors testes
quants errors promesos!

Ni vist ni sabut,
el temps d'un pit nu
entre dues bruses!

Les pas

Tes pas, enfants de mon silence,
Saintement, lentement placés,
Vers le lit de ma vigilance
Procèdent muets et glacés.

Personne pure, ombre divine,
Qu'ils sont doux, tes pas retenus!
Dieux!.. tous les dons que je devine
Viennent à moi sur ces pieds nus!

Si, de tes lèvres avancées,
Tu prépares pour l'apaiser,
À l'habitant de mes pensées
La nourriture d'un baiser;

Ne hâte pas cet acte tendre,
Douceur d'être et de n'être pas,
Car j'ai vécu de vous attendre,
Et mon coeur n'était que vos pas.

Els passos

Tos passos, fills del meu silenci,
santament, lentament posats,
cap al llit de la meva vetlla
silents avancen i glaçats.

Persona pura, ombra divina,
que dolços els teus passos muts!
Déus!... tots els dons que jo endevino
s'acosten cap a mi amb peus nus!

Si, dels teus llavis avançats,
prepares per apaivagar-lo,
a l'habitant dels meus designis,
el nodriment d'una besada;

no apressis aquest acte tendre,
dolcesa de ser i de no ser,
car jo vivia d'esperar-vos
i el meu cor sols era els teus passos.

Ecco l'orrido campo...Ma dall'arido stelo divulsa
(de l'òpera *Un ballo in maschera*)

Ecco l'orrido campo ove s'accoppia
Al delitto la morte!
Ecco là le colonne . . .
La pianta è là, verdeggia al piè.
S'inoltri,

Vet aquí l'hòrrid camp... Quan de l'àrida tija arrencada
(de l'òpera *Un ballo in maschera*)

Vet aquí l'hòrrid camp on s'aparellen
el delicte i la mort!
Allà hi ha les columnes...
i la planta, que als peus verdeja.
Avança!

Ah, mi si aggela il core!
Sino il rumor de' passi miei, qui tutto
M'empie di raccapriccio e di terrore!
E se perir dovessi?
Perire! ebben, quando la sorte mia
il mio dover tal è, s'adempia, e sia.
(Fa per avviarsi.)
Ma dall'arido stelo divulsa
Come avrò di mia mano quell'erba,
E che dentro la mente convulsa
Quell'eterea sembianza morrà,
Che ti resta, perduto l'amor . . .
Che ti resta, mio povero cor!
Ah! chi piange, qual forza m'arretra?
M'attraversa la squallida via?
Su, coraggio . . . e tu fatti di pietra,
Non tradirmi, dal pianto ristà;
O finisci di battere e muor,
T'annïenta, mio povero cor!
(S'ode un tocco d'ore.)
Mezzanotte! - Ah, che veggio? una testa
Di sotterra si leva . . . e sospira!
Ha negli occhi il baleno dell'ira
E m'affisa e terribile sta!
(Cadendo in ginocchio.)
Deh! mi reggi, m'aïta, o Signor,
Miserere d'un povero cor!

Ah, que se'm glaça el cor!
Fins el so dels meus passos, aquí tot
m'emplena de basarda i de terror!
I si moria?
Morir! Doncs bé, si aquesta és la sort meva,
si és el meu deure, que es compleixi i sigui!
(*Comença a moure's.*)
Quan de l'àrida tija arrencada
amb les mans obtindré l'herba aquesta,
i al bell fons de la ment agitada
morirà aquella etèria semblança,
doncs què et resta, perduda l'amor…
doncs què et resta, ja, pobre cor meu?
Ah, qui plora? Qui em frena i recula?
M'entrebanca el sinistre camí?
Au, coratge! I tu fes el cor fort,
no em traeixis, del plor reprimeix-te;
o bé deixa de batre i acaba't,
anorrea't, ja, pobre cor meu!
(*Se sent tocar hores.*)
Mitjanit! Ah, què veig? Una testa
de la terra s'aixeca… i sospira!
Porta als ulls el llampec de la ira
i em contempla i em fita terrible!
(*Cau de genolls.*)
Socorreu-me, ajudeu-me, Senyor,
pietat per a aquest pobre cor!

Mia madre… Piangea cantando
(de l'òpera *Otello*)

Piangea cantando
nell'erma landa,
piangea la mesta…
(come una voce lontana)
O Salce! Salce! Salce!

Plorava cantant
(de l'òpera *Otello*)

Plorava cantant
a l'erm,
plorava trista…
(*Com una veu llunyana.*)
Oh salze! Salze! Salze!

Sedea chinando
sul sen la testa!
Salce! Salce! Salce!
Cantiamo! Cantiamo! il Salce
funebre
sarà la mia ghirlanda.
(ad Emilia, parlante)
Affrettati; fra poco giunge Otello.
Scorreano i rivi fra le zolle in fior,
gemea quel core affranto,
e dalle ciglia le sgorgava il cor
l'amara onda del pianto.
Salce! Salce!
(come un'eco)
Salce!
Cantiamo! Cantiamo! Il Salce
funebre
sarà la mia ghirlanda.
(dolce)
Scendean 'augelli a vol dai rami
cupi
verso quel dolce canto.
(con espress.)
E gli occhi suoi piangean tanto,
tanto,
da impietosir le rupi.
(a Emilia, levandosi un anello dal dito)
Riponi quest'anello.
(alzandosi)
Povera Barbara!
(parlante)
Solea la storia
con questo semplice suono finir:
Egli era nato per la sua gloria,
io per amar. . .
(ad Emilia, parlante)
Ascolta.
(Emilia fa qualche passo)
Odo un lamento.
Taci. Chi batte a quella porta?

Seia abaixant
el cap al pit!
Salze! Salze! Salze!
Cantem! Cantem! El salze
fúnebre
serà la meva garlanda.
(*A Emília, parlant.*)
Afanya't, que aviat arribarà
Otel·lo.
Corrien rierols pels prats en flor,
gemegava aquell cor romput,
i dels ulls arrencava el cor en doll
l'ona amarga del plor.
Salze! Salze!
(*Com un eco.*)
Salze!
Cantem! Cantem! El salze
fúnebre
serà la meva garlanda.
(*Dolçament*)
Baixaven els ocells del fosc
brancatge
cap a aquell cant tan dolç.
(*Amb expressió.*)
I aquells seus ulls ploraven tant i
tant
que entendrien les pedres.
(*A Emília, llevant-se un anell del dit.*)
Posa't aquest anell.
(*Alçant-se.*)
Pobra Bàrbara!
(*Parlant.*)
Solia la història
acabar amb aquest simple so:
ell era nat per a la seva glòria,
i jo per estimar…
(*A Emília, parlant.*)
Escolta.
(*Emília fa uns quants passos.*)
Sento un lament.
Calla. Qui és que truca a aquella
porta?

Ave Maria
(de l'òpera *Otello*)

Ave Maria, piena di grazia, eletta
fra le spose e le vergini sei tu,
sia benedetto il frutto, o benedetta,
di tue materne viscere, Gesù.
(dolce)
Prega per chi adorando a te si
prostra,
(dolce)
prega pel peccator, per l'innocente,
e pel debole oppresso e pel
possente,
misero anch'esso, tua pietà
dimostra.
Prega per chi sotto *(animando)*
l'oltraggio piega
la fronte e sotto la malvagia sorte;
(dolcissimo)
per noi, per noi tu prega, prega
sempre e nell'ora della morte
nostra,
prega per noi, prega per noi,
prega.
(Resta ancora inginocchiata
e appoggiando la fronte
sull'inginocchiatoio
ripete mentalmente l'orazione di
cui non s'odono
che le prime e le ultime parole.)
Ave Maria. . .
nell'ora della morte.
Ave!. . .Amen!

Ave Maria
(de l'òpera *Otello*)

Ave Maria, plena de gràcia,
elegida
entre les dones i les verges ets,
beneït sigui el fruit, oh beneïda,
de tes maternes vísceres, Jesús.
(*Dolçament.*)
Prega per qui adorant-te
s'agenolla,
(*Dolçament.*)
prega pel pecador, per l'innocent,
i pel feble oprimit i pel potent,
també ell miserable, mercè
mostra.
Prega per qui sota (*animant-se*)
l'ultratge ajup
el front i sota la malvada sort;
(*dolcíssimament*)
per nosaltres tu prega, prega
sempre i a l'hora de la nostra
mort
prega, sí, per nosaltres, prega.
(*Es queda agenollada*
i recolzant el front al reclinatori
repeteix mentalment l'oració de
la qual només se senten
les primeres i les últimes
paraules.)
Ave Maria…
a l'hora de la mort.
Ave!… Amén!

Tacea la notte placida
(de l'òpera *Il trovatore*)

Tacea la notte placida
e bella in ciel sereno
La luna il viso argenteo
Mostrava lieto e pieno...
Quando suonar per l'aere,
Infino allor sì muto,

Callava la nit plàcida
(de l'òpera *Il trovatore*)

Callava la nit plàcida,
i bella al cel serè,
la lluna el rostre platejat
mostrava alegre i ple…
Quan ressonar per l'aire,
fins aleshores mut,

Dolci s'udiro e flebili
Gli accordi d'un liuto,
E versi melanconici
Un Trovator cantò.
Versi di prece ed umile
Qual d'uom che prega Iddio
In quella ripeteasi
Un nome... il nome mio!...
Corsi al veron sollecita...
Egli era! egli era desso!...
Gioia provai che agli angeli
Solo è provar concesso!...
Al core, al guardo estatico
La terra un ciel sembrò.

es van sentir, suaus,
els acords d'un llaüt,
i versos melancòlics
un trobador cantà.
Versos d'humil pregària
com de qui prega Déu,
allà s'hi repetia
un nom... era el meu nom!...
Fins al balcó vaig córrer...
Era ell! Era ell mateix!...
Vaig sentir el goig que als àngels
només és concedit!...
Al cor, a l'ull en èxtasi
la terra un cel semblà.

Di tale amor che dirsi
(de l'òpera *Il trovatore*)

Di tale amor che dirsi
Mal può dalla parola,
D'amor che intendo io sola,
Il cor il cor il cor s'inebriò!
Il mio destino compiersi
Non può che a lui dappresso...
S'io non vivrò per esso,
Per esso io morirò!

D'un tal amor que dir-se
(de l'òpera *Il trovatore*)

D'un tal amor que dir-se
no es pot amb la paraula,
d'amor que entenc jo sola,
el cor s'embriagà!
El meu destí complir-se
no es pot sinó a prop seu:
si per ell no puc viure,
per ell jo moriré!

Versions de Miquel Desclot